Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 26 januari 2017 *

”Överklagande — Konkurrensbegränsande samverkan — De belgiska, tyska, franska, italienska, nederländska och österrikiska marknaderna för badrumsutrustning — Samordning av försäljningspriser och utbyte av känsliga affärsuppgifter — 2006 års riktlinjer för beräkning av böter — Principen om likabehandling — Utövande av obegränsad behörighet”

I mål C-638/13 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 27 november 2013,

Roca SARL, Saint-Ouen-l’Aumône (Frankrike), företrätt av P. Vidal Martínez, abogada,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska kommissionen, företrädd av F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre och F. Jimeno Fernández, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av domstolens vice ordförande, tillika tillförordnad ordförande på första avdelningen, A. Tizzano samt domarna M. Berger, E. Levits, S. Rodin (referent) och F. Biltgen,

generaladvokat: M. Wathelet,

justitiesekreterare: handläggaren K. Malacek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 10 september 2015,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* * Rättegångsspråk: spanska.

Dom

1 Roca SARL har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade den 16 september 2013, Roca/kommissionen (T-412/10, EU:T:2013:444) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogiltigförklarade tribunalen delvis kommissionens beslut K(2010) 4185 slutlig av den 23 juni 2010 i ett förfarande enligt artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/39092 – Badrumsutrustning) (nedan kallat det omtvistade beslutet), i den mån Europeiska kommissionen fastställde det bötesbelopp som bolaget påfördes utan att därvid beakta dess samarbete, satte ned bötesbeloppet avseende Roca till 6 298 000 euro och ogillade talan i övrigt.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning (EG) nr 1/2003

2 I artikel 23.2 och 23.3 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101 FEUF] och [102 FEUF] (EGT L 1, 2003, s. 1), föreskrivs följande:

”2. Kommissionen får genom beslut ålägga företag och företagssammanslutningar böter, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet

a) överträder artikel [101 FEUF] eller artikel [102 FEUF] …

…

För varje företag och företagssammanslutning som deltagit i överträdelsen får böterna inte överstiga 10 % av föregående räkenskapsårs sammanlagda omsättning.

…

3. När bötesbeloppet fastställs, skall hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått.”

3 I artikel 31 i förordningen anges följande:

”EG-domstolen skall ha obegränsad behörighet att pröva beslut genom vilka kommissionen har fastställt böter eller viten. EG-domstolen får upphäva, sänka eller höja förelagda böter eller viten.”

2006 års riktlinjer

4 I punkt 2 i riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 23.2 a i förordning nr 1/2003 (EUT C 210, 2006, s. 2) (nedan kallade 2006 års riktlinjer) anges att kommissionen, när den fastställer böterna, ska ”beakta överträdelsens allvar och varaktighet” och att ”[b]öterna … inte [får] överskrida de gränser som anges i artikel 23.2 andra och tredje stycket i förordning nr 1/2003”.

5 I punkt 13 i dessa riktlinjer föreskrivs följande:

”Kommissionen fastställer grundbeloppet genom att utgå från försäljningsvärdet från de varor eller tjänster som har ett direkt eller indirekt … samband med överträdelsen och som företaget sålt i det berörda geografiska området inom [Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)]. Kommissionen utgår i regel ifrån företagets försäljning under det sista kompletta räkenskapsåret då det deltar i överträdelsen …”

6 Punkt 20 i riktlinjerna har följande lydelse:

”Överträdelsens allvar fastställs från fall till fall för varje typ av överträdelse med beaktande av alla relevanta omständigheter i ärendet.”

7 I punkt 21 i samma riktlinjer anges följande:

”Regelmässigt uppgår den andel av försäljningsvärdet som beaktas till högst 30 %.”

8 Punkt 22 i 2006 års riktlinjer lyder enligt följande:

”När kommissionen fastställer om den andel av försäljningsvärdet som skall beaktas i ett visst fall skall ligga i nedre eller övre delen av denna skala, tar den hänsyn till en rad faktorer, bland annat överträdelsens art, de berörda parternas sammanlagda marknadsandel, överträdelsens geografiska omfattning och om överträdelsen har genomförts eller ej.”

9 I punkt 23 i riktlinjerna föreskrivs följande:

”Horisontella avtal … om fastställande av priser, uppdelning av marknaden och produktionsbegränsningar, som i allmänhet är hemliga, hör till de mest allvarliga konkurrensbegränsningarna. EU:s konkurrenspolitik innebär att sådana överträdelser bestraffas hårt. I regel kommer därför den andel av försäljningsvärdet som skall beaktas vid sådana överträdelser att bestämmas i den övre delen av skalan.”

10 Punkt 25 i riktlinjerna lyder enligt följande:

”Dessutom skall kommissionen, oavsett varaktigheten av företagets överträdelse, höja grundbeloppet med ett belopp på mellan 15 och 25 % av försäljningsvärdet (se definitionen i avsnitt A ovan) för att avskräcka företagen från att över huvud taget delta i horisontella avtal om fastställande av priser, uppdelning av marknaden och produktionsbegränsningar. Kommissionen kan lägga till ett sådant belopp även vid andra typer av överträdelser. När kommissionen fastställer hur stor andel av försäljningsvärdet som skall beaktas i ett enskilt ärende tar den hänsyn till en rad faktorer, särskilt de som anges i punkt 22 ovan.”

11 I punkt 29 i samma riktlinjer anges följande:

”Grundbeloppet kan sänkas om kommissionen konstaterar att det finns förmildrande omständigheter, till exempel följande:

— Det berörda företaget kan visa att det upphörde med överträdelsen omedelbart efter kommissionens första åtgärder. Detta gäller dock inte hemliga avtal eller åtgärder (särskilt karteller).

— Det berörda företaget kan visa att överträdelsen har begåtts av oaktsamhet.

— Det berörda företaget kan visa att dess deltagande i överträdelsen har varit mycket begränsat, eftersom företaget under den tid då det var det var bundet av de otillåtna avtalen i realiteten undvek att tillämpa dem genom att bete sig på ett konkurrensinriktat sätt på marknaden. Att ett företag har deltagit i en överträdelse under en kortare period än de andra företagen betraktas inte som någon förmildrande omständighet, eftersom kommissionen redan tagit hänsyn till detta när den fastställt grundbeloppet.

— Företaget samarbetar med kommissionen i en omfattning som går utöver tillämpningsområdet för tillkännagivandet om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden, samt företagets lagstadgade skyldighet att samarbeta.

— Företagets konkurrensbegränsande beteende har godkänts eller uppmuntrats av de offentliga myndigheterna eller lagstiftningen. …”

Bakgrund till tvisten och det omtvistade beslutet

12 Tvistens bakgrund har återgetts i punkterna 1–29 i den överklagade domen och kan sammanfattas enligt följande.

13 Roca, ett bolag bildat enligt fransk rätt, hade som huvudsaklig verksamhet distribution av sanitetsporslin och kranar och tillbehör på den franska marknaden. När de omständigheter som låg till grund för överträdelsen inträffade tillhörde Roca en bolagskoncern som var verksam inom sektorn för badrumsutrustning (nedan kallad Roca-koncernen) vars moderbolag var Roca Sanitario SA. Detta bolag innehade hela aktiekapitalet i Roca.

14 Den 15 juli 2004 informerade Masco Corp. och dess dotterbolag, däribland Hansgrohe AG som tillverkar kranar och tillbehör och Hüppe GmbH som tillverkar duschväggar, kommissionen om att det förelåg en kartell inom sektorn för badrumsutrustning. Samtidigt ansökte nämnda bolag om att beviljas immunitet mot böter i enlighet med kommissionens meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 45, 2002, s. 3) (nedan kallat 2002 års meddelande om samarbete) eller, i vart fall, om nedsättning av de böter som de eventuellt kunde åläggas.

15 Den 9 och den 10 november 2004 genomförde kommissionen oanmälda inspektioner hos flera bolag och nationella branschorganisationer verksamma inom sektorn för badrumsutrustning. Mellan den 15 november 2005 och den 16 maj 2006 begärde kommissionen att bolagen och organisationerna i fråga, inklusive Roca och Laufen Austria AG, skulle inkomma med upplysningar.

16 Den 17 januari 2006 ansökte Roca i eget namn och i den koncerns namn som Laufen Austria tillhör, i den mån bolaget hade tagit över koncernens verksamhet i Frankrike, om immunitet mot böter i enlighet med 2002 års meddelande om samarbete, eller, i vart fall, om nedsättning av de böter som de eventuellt kunde åläggas.

17 Genom skrivelse av den 8 december 2006 informerade kommissionen Roca om att den hade beslutat att, på vissa villkor, bevilja bolaget nedsättning av bötesbeloppet.

18 Den 26 mars 2007 antog kommissionen ett meddelande om invändningar som Roca delgavs. Bolaget fick tillfälle att yttra sig vid ett muntligt hörande som ägde rum mellan den 12 och den 14 november 2007.

19 Den 23 juni 2010 antog kommissionen det omtvistade beslutet. I beslutet fastställde kommissionen en enda, fortlöpande överträdelse av artikel 101.1 FEUF och artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av den 2 maj 1992 (EGT L 1, 1994, s. 3) (nedan kallat EES-avtalet) inom sektorn för badrumsutrustning. Enligt kommissionen hade denna överträdelse, i vilken 17 företag deltog, pågått under olika perioder från och med den 16 oktober 1992 till och med den 9 november 2004. Överträdelsen hade bestått i ett antal konkurrensbegränsande avtal eller samordnade förfaranden i Belgien, Tyskland, Frankrike, Italien, Nederländerna och Österrike.

20 De produkter som omfattades av kartellen utgjordes av badrumsutrustning inom någon av följande tre produktgrupper: kranar och tillbehör, duschväggar och tillbehör samt sanitetsporslin (nedan kallade de tre produktgrupperna).

21 Kommissionen angav bland annat att det fanns nationella branschorganisationer med medlemmar vars verksamhet täckte alla de tre produktgrupperna, vilka kommissionen kallade ”samordningsorgan”, nationella branschorganisationer med medlemmar vars verksamhet rörde minst två av de tre produktgrupperna, vilka den kallade ”sammanslutningar för flera produktgrupper”, och specialiserade organisationer med medlemmar vars verksamhet rörde en av de tre produktgrupperna. Slutligen konstaterade kommissionen att det fanns en central grupp företag som deltagit i samarbetet i olika medlemsstater och som del av samordningsorgan och sammanslutningar för flera produktgrupper.

22 När det gäller Roca-koncernens deltagande i den konstaterade överträdelsen ansåg kommissionen att den hade kännedom om att överträdelsen omfattade de tre produktgrupperna. Vad gäller kartellens geografiska räckvidd, ansåg dock kommissionen att Roca-koncernen inte kunde ha haft kännedom om dess världomspännande omfattning, utan koncernen skulle endast anses ha kännedom om den överträdelse som hade ägt rum i Frankrike och i Österrike. Rocas deltagande var begränsat till Frankrike och till kranar och tillbehör och sanitetsporslin.

23 Kommissionen konstaterade således i artikel 1.3 i det omtvistade beslutet att Laufen Austria, Roca Sanitario och Roca hade åsidosatt artikel 101.1 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet genom att delta i ett fortlöpande avtal eller samordnade förfaranden inom sektorn för badrumsutrustning i Frankrike och i Österrike.

24 Vid fastställandet av det bötesbelopp som varje företag skulle åläggas grundade sig kommissionen på 2006 års riktlinjer.

25 Kommissionen fastställde först grundbeloppet för böterna. För att beräkna grundbeloppet preciserade kommissionen att det grundades på respektive företags försäljning per medlemsstat, multiplicerad med antalet år som företaget deltagit i den konstaterade överträdelsen i varje medlemsstat för den berörda produktgruppen. Kommissionen beaktade härigenom att vissa företag bedriver sin verksamhet enbart i vissa medlemsstater eller enbart inom en av de tre produktgrupperna.

26 Med denna precisering fastställde kommissionen koefficienten avseende den konstaterade överträdelsens allvar till 15 procent av försäljningsvärdet, i enlighet med punkterna 20–23 i 2006 års riktlinjer (nedan kallad koefficienten för ”överträdelsens allvar”). I detta avseende beaktade kommissionen fyra kriterier för att bedöma överträdelsen, nämligen de sammanlagda marknadsandelarna, arten, den geografiska omfattningen och genomförandet av överträdelsen.

27 Avseende den konstaterade överträdelsens varaktighet fastställde kommissionen, med stöd av punkt 24 i 2006 års riktlinjer, dessutom den koefficient som skulle tillämpas på grundbeloppet för de böter som fastställdes för Roca, till 1,83, som motsvarade ett deltagande i överträdelsen i Frankrike och för kranar och tillbehör under perioden 10 december 2002–9 november 2004, och till 0,66, som motsvarade ett deltagande i överträdelsen i Frankrike för sanitetsporslin under perioden 25 februari–9 november 2004.

28 För att säkerställa att det omtvistade beslutet hade en avskräckande verkan höjde kommissionen slutligen, med stöd av punkt 25 i 2006 års riktlinjer och med beaktande av de fyra bedömningskriterier som avses i punkt 26 i förevarande dom, böternas grundbelopp genom att på försäljningsvärdet tillämpa en tilläggskoefficient (nedan kallad koefficienten för ”tilläggsbeloppet”) på 15 procent.

29 Det följde därav, vad gäller Roca-koncernen, att grundbeloppet för böterna uppgick till 3 000 000 euro för överträdelsen avseende kranar och tillbehör på den franska marknaden och till 35 700 000 euro för överträdelsen avseende sanitetsporslin, varav 3 700 000 euro för den franska marknaden och 32 000 000 euro för den österrikiska marknaden.

30 Därefter prövade kommissionen om det förelåg försvårande eller förmildrande omständigheter som kunde motivera en justering av grundbeloppet för böterna. Kommissionen konstaterade att det beträffande Roca varken förelåg någon försvårande eller förmildrande omständighet.

31 Kommissionen tillämpade vidare taket på 10 procent av omsättningen (nedan kallat taket på 10 procent) i enlighet med artikel 23.2 i förordning nr 1/2003. Det bötesbelopp som fastställdes för Roca-koncernen uppgick till 38 700 000 euro efter det att taket hade tillämpats.

32 Kommissionen ansåg slutligen att Roca-koncernen, som Roca tillhör, inte hade rätt till nedsättning av bötesbeloppet enligt 2002 års meddelande om samarbete. Kommissionen ansåg dels att den bevisning som koncernen hade lagt fram inte kunde anses ha ett betydande mervärde i den mening som avses i punkt 21 i meddelandet, dels att koncernen inte hade visat någon verklig samarbetsvilja under det administrativa förfarandet.

33 Mot bakgrund av det ovanstående konstaterade kommissionen i artikel 1.3 i det omtvistade beslutet att Roca hade åsidosatt artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet genom att från och med den 10 december 2002 till och med den 9 november 2004 delta i ett fortlöpande avtal eller i samordnade förfaranden inom sektorn för badrumsutrustning i Frankrike och i Österrike.

34 Enligt artikel 2.4 b i det omtvistade beslutet ålade kommissionen Roca och Roca Sanitario att solidariskt erlägga böter på 6 700 000 euro som påföljd för överträdelsen.

Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

35 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 9 september 2010 väckte Roca talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet i den del det avsåg bolaget och yrkade i andra hand att det bötesbelopp som bolaget påfördes skulle sättas ned.

36 Roca åberopande, till stöd för sitt yrkande om delvis ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, fem grunder. Den första grunden avsåg tillämpningen av det tak på 10 procent av omsättningen som föreskrivs i artikel 23.2 i förordning nr 1/2003. Den andra grunden var knuten till kommissionens bedömning av allvaret av den överträdelse som Roca hade begått. Som tredje grund åberopade Roca ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen avseende valet av referensår vid fastställande av böternas grundbelopp. Vad gällde den fjärde grunden åberopade bolaget att proportionalitetsprincipen och principen om likabehandling hade åsidosatts, eftersom den aktuella ekonomiska krisen inte hade betraktats som en förmildrande omständighet. Som femte grund gjorde Roca gällande att bolagets samarbete inte beaktades inom ramen för 2002 års meddelande om samarbete och det betraktades dessutom inte som en förmildrande omständighet.

37 Roca yrkade dessutom i andra hand att tribunalen skulle sätta ned det påförda bötesbeloppet. Till stöd för yrkandet åberopade Roca att kommissionen hade gjort en felaktig bedömning när den prövade den bevisning som bolaget hade ingett. Bolaget åberopade dessutom att det hade samarbetat med kommissionen och att dess deltagande i överträdelsen var mindre allvarligt än andra deltagares.

38 Tribunalen ogillade Rocas yrkande om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. Därefter godtog tribunalen till viss del justeringen av yrkandet angående de påförda böterna genom att sätta ned beloppet med 6 procent på grund av att kommissionen hade gjort en felbedömning av värdet av den bevisning som Roca ingav i enlighet med 2002 års riktlinjer om samarbete.

Parternas yrkanden

39 Roca har yrkat att domstolen ska

— delvis upphäva den överklagade domen,

— sätta ned de böter som bolaget påfördes, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

40 Kommissionen har yrkat att domstolen ska

— ogilla överklagandet och

— förplikta Roca att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

41 Roca har till stöd för sitt överklagande åberopat två grunder. Som första grund har bolaget gjort gällande att tribunalen åsidosatte principen om likabehandling och proportionalitetsprincipen, åsidosatte sin motiveringsskyldighet och missuppfattade de faktiska omständigheterna genom att konstatera att Roca hade kännedom om att överträdelsen omfattade de tre produktgrupperna och genom att inte ta hänsyn till att bolagets deltagande i överträdelsen endast avsåg två produktgrupper. Såvitt avser den andra grunden har Roca gjort gällande att tribunalen åsidosatte principen om att påföljder ska vara individuella, principen om personligt ansvar, proportionalitetsprincipen, principen om likabehandling och principen om skydd för berättigade förväntningar samt motiveringsskyldigheten genom att ogilla yrkandet om nedsättning av grundbeloppet för de böter som bolaget påfördes, vilket framställdes på grund av att deltagandet i den överträdelse som bolaget tillskrevs ansvar för var mindre allvarligt.

Den första grunden

Parternas argument

42 Roca har genom sin första grund gjort gällande att tribunalen åsidosatte principen om likabehandling och proportionalitetsprincipen, åsidosatte sin motiveringsskyldighet och missuppfattade de faktiska omständigheterna genom att, för det första, i punkt 131 i den överklagade domen felaktigt konstatera att Roca, med anledning av att bolaget tillhörde Roca-koncernen, hade kännedom om att överträdelsen, som bolaget deltog i, omfattade de tre produktgrupperna, för det andra, genom att felaktigt inte ta hänsyn till, och utan att ange något skäl därtill, att bolagets deltagande i överträdelsen, som endast avsåg två produktgrupper, var mindre allvarligt än deltagandet avseende de företag vars deltagande omfattade de tre produktgrupperna, och, för det tredje, genom att inte sätta ned de ålagda böterna i enlighet därmed.

43 Kommissionen har bestritt Rocas argument.

Domstolens bedömning

44 Vad gäller anmärkningen om att tribunalen hade missuppfattat de faktiska omständigheterna i och med att tribunalen i punkt 131 i den överklagade domen konstaterade att Roca, med anledning av att bolaget tillhörde Roca-koncernen, hade kännedom om överträdelsens materiella omfattning, som avsåg de tre produktgrupperna, ska det påpekas att med beaktande av att anmärkningar om missuppfattning av omständigheter och bevisning endast förekommer i undantagsfall, följer det av artikel 256 FEUF, artikel 58 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 168.1 d i domstolens rättegångsregler att klaganden i synnerhet har en skyldighet att ange exakt vilka omständigheter som

tribunalen har missuppfattat och visa de bedömningsfel som klaganden anser har orsakat denna missuppfattning hos tribunalen. En sådan missuppfattning ska framgå uppenbart av handlingarna i målet utan att det är nödvändigt att göra en ny bedömning av de faktiska omständigheterna och av bevisningen (beslut av den 7 maj 2015, Adler Modemärkte/harmoniseringskontoret, C-343/14 P, ej publicerat, EU:C:2015:310, punkt 43 och där angiven rättspraxis).

45 Tribunalen har emellertid inte, genom konstaterandet i punkt 131 i den överklagade domen, på något sätt missuppfattat det omtvistade beslutet, utan den grundade sig på punkt 870 i det omtvistade beslutet.

46 Roca har vidare inte visat att tribunalen missuppfattade omständigheterna och bevisningen i handlingarna i målet. Det ankommer på Roca att visa att bolaget inte hade kännedom om den materiella omfattningen av den överträdelse som lades det till last. Roca har emellertid i överklagandet endast gjort detta påstående utan att inge någon bevisning till stöd för sin uppfattning.

47 Roca har således felaktigt hävdat att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna och bevisningen när den ansåg att bolaget hade kännedom om den aktuella överträdelsens materiella omfattning med anledning av att Roca tillhörde Roca-koncernen.

48 Det följer även härav att anmärkningarna om åsidosättande av motiveringsskyldigheten samt av proportionalitetsprincipen och principen om likabehandling, vilka bygger på den oriktiga förutsättningen att tribunalen felaktigt konstaterade att Roca hade kännedom om den aktuella överträdelsens materiella omfattning, inte kan godtas.

49 Överklagandet ska följaktligen ogillas såvitt avser den första grunden.

Den andra grunden

Parternas argument

50 Roca kritiserar tribunalen för att bland annat i punkterna 116–145 och i punkterna 247–249 i den överklagade domen ha åsidosatt principen om att påföljder ska vara individuella, principen om personligt ansvar, proportionalitetsprincipen, principen om likabehandling och principen om skydd för berättigade förväntningar samt motiveringsskyldigheten.

51 Roca har för det första hävdat att punkterna 116–145 i den överklagade domen är behäftade med felaktig rättstillämpning. Tribunalen drog nämligen inte de konsekvenser som krävdes av konstaterandet att deltagandet i den överträdelse som Roca hölls ansvarigt för var mindre allvarligt än andra kartelldeltagares deltagande, och tribunalen borde särskilt ha anpassat koefficienterna för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” och satt ned böternas grundbelopp. I den överklagade domen görs det ingen skillnad, förutom vad gäller den geografiska räckvidden av deltagandet i överträdelsen, mellan hur allvarligt Rocas beteende var, som varken bidrog till kartellens uppkomst eller till att den upprätthölls, och hur allvarligt det beteende var som tillskrevs de företag som utgjorde kärntruppen av de deltagande företagen, utifrån deras respektive beteendes art. Enligt icke-diskrimineringsprincipen borde tribunalen, genom att tillämpa lägre koefficienter för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” än dem som tillämpades på dessa företag, ha satt ned grundbeloppet för de böter som Roca påfördes. I synnerhet eftersom tribunalen själv i punkterna 139, 247 och 248 i den överklagade domen erkände att den omständigheten att Rocas beteende var mindre allvarligt borde ha resulterat i att sådana koefficienter tillämpades. Tribunalen tog emellertid inte hänsyn till att Rocas deltagande i överträdelsen var mindre allvarligt jämfört med andra företags deltagande genom att ändra dessa koefficienter eller genom att betrakta det som en förmildrande omständighet.

52 För det andra borde den omständigheten att Rocas deltagande var mindre allvarligt i vart fall ha betraktats som en förmildrande omständighet enligt punkt 29 i 2006 års riktlinjer. På grundval av en alltför restriktiv och felaktig tolkning av förevarande bestämmelse, underlät emellertid tribunalen, i punkterna 141–143 i den överklagade domen, att sätta ned böterna på grund av detta.

53 För det tredje åsidosatte tribunalen principen om skydd för berättigade förväntningar och sin motiveringsskyldighet när den i punkt 135 i den överklagade domen påstod att kommissionen inte hade frångått den beräkningsmetod av bötesbeloppet som föreskrivs i 2006 års riktlinjer.

54 Kommissionen har bestritt Rocas argument. Kommissionen anser dessutom att tribunalen förvisso gjorde en riktig bedömning när den underkände Rocas argument om åsidosättande av principen om likabehandling och proportionalitetsprincipen, men kommissionen anser att den förutsättning som tribunalen utgick från, nämligen att de koefficienter för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” som tillämpades på Roca, som endast deltog i den franska delen av överträdelsen, inte kunde vara samma som dem som beaktades för andra medlemmar i kartellen som deltog i överträdelsen i sex medlemsstater och avseende tre produktgrupper, är inkorrekt. Kommissionen har således begärt att domstolen ska ändra domskälen.

Domstolens bedömning

55 Det ska inledningsvis erinras om att tribunalen ensam är behörig att kontrollera på vilket sätt kommissionen i varje enskilt fall har bedömt hur allvarligt det rättsstridiga beteendet har varit. Inom ramen för ett överklagande har domstolens kontroll till syfte att dels pröva i vilken utsträckning tribunalen på ett tillfredsställande sätt har beaktat alla de faktorer som är väsentliga för bedömningen av hur allvarligt ett visst beteende har varit mot bakgrund av artikel 101 FEUF och artikel 23 i förordning nr 1/2003, dels kontrollera om tribunalen på ett tillfredsställande sätt har besvarat samtliga argument som anförts avseende undanröjande eller nedsättning av böterna (se, bland annat, dom av den 17 december 1998, Baustahlgewebe/kommissionen, C-185/95 P, EU:C:1998:608, punkt 128, dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 244, och dom av den 5 december 2013, Solvay Solexis/kommissionen, C-449/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:802, punkt 74).

56 I den mån Roca genom sin andra grund kritiserar tribunalen för att varken vid utövandet av sin legalitetskontroll av det omtvistade beslutet, i punkterna 116–145 i den överklagade domen, eller vid utövandet av sin obegränsade behörighet för fastställande av bötesbeloppet, i punkterna 247–249 i domen, ha tagit hänsyn till att bolagets deltagande i den konstaterade överträdelsen var mindre allvarligt än deltagandet avseende de företag som utgjorde kärntruppen i kartellen, ska det framhållas att det inte ankommer på domstolen, när den prövar rättsfrågor i ett mål om överklagande, att av skälighetshänsyn ändra den bedömning som tribunalen med stöd av sin obegränsade behörighet har gjort av det bötesbelopp som företag har påförts på grund av att de har åsidosatt unionsrätten (dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 245, och dom av den 11 juli 2013, Gosselin Group/kommissionen, C-429/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:463, punkt 87).

57 Vid fastställandet av bötesbeloppet ska vidare hänsyn tas till varaktigheten av överträdelsen och alla de faktorer som kan påverka bedömningen av hur allvarliga överträdelserna har varit (dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 240, och dom av den 11 juli 2013, Team Relocations m.fl./kommissionen, C-444/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:464, punkt 98).

58 Bland de faktorer som kan påverka bedömningen av hur allvarliga överträdelserna har varit återfinns de enskilda företagens beteende och roll vid genomförandet av samverkan, den vinst företagen kunnat göra genom denna samverkan, deras storlek och värdet på de ifrågavarande varorna samt den risk

som överträdelser av detta slag innebär för genomförandet av Europeiska unionens mål (dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 242, och dom av den 11 juli 2013, Team Relocations m.fl./kommissionen, C-444/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:464, punkt 100).

59 För det första bekräftade tribunalen, i punkt 131 i den överklagade domen, de faktiska omständigheter kring överträdelsen som kommissionen beaktade. Tribunalen konstaterade därmed att Roca deltog i en överträdelse som bestod i genomförandet av en samordning av framtida prishöjningar, och att bolaget, med anledning av att det tillhörde Roca-koncernen, hade kännedom om överträdelsens såväl materiella omfattning som geografiska räckvidd. Med stöd av detta slog tribunalen fast att kommissionen, i enlighet med punkterna 21–23 och 25 i 2006 års riktlinjer, med rätta kunde anse att det var lämpligt med koefficienter för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” på 15 procent.

60 Roca kritiserar tribunalen för att inte ha tagit hänsyn till att bolaget inte ingick i kartellens kärntrupp, i synnerhet eftersom bolaget inte bidrog till kartellens uppkomst eller till att den upprätthölls.

61 Även om det antogs att dessa omständigheter var styrkta, kan de i vart fall inte visa att tribunalen borde ha ansett att koefficienter för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” på 15 procent inte var lämpliga eller för höga, eftersom en sådan procentsats var motiverad enbart med anledning av den aktuella överträdelsens art, nämligen genomförandet av en samordning av prishöjningar. En sådan överträdelse hör nämligen till de mest allvarliga konkurrensbegränsningarna enligt punkterna 23 och 25 i 2006 års riktlinjer och en sådan andel motsvarar den lägsta andelen i skalan över de påföljder som föreskrivs för sådana överträdelser enligt dessa riktlinjer (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juli 2013, Ziegler/kommissionen, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punkterna 124 och 125, och dom av den 11 juli 2013, Team Relocations m.fl./kommissionen, C-444/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:464, punkt 125).

62 Därmed hade tribunalen fog för att, i punkterna 131 och 246 i den överklagade domen, anse att kommissionen inte hade åsidosatt proportionalitetsprincipen när den fastställde koefficienterna för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” till 15 procent, trots att den geografiska omfattningen av Rocas deltagande i den aktuella överträdelsen var begränsad.

63 För det andra, i den mån Roca kritiserar tribunalen för att avseende bolaget ha godtagit dessa koefficienter och därmed åsidosatt principen om likabehandling, trots att tribunalen konstaterade att bolagets deltagande i överträdelsen var mindre allvarligt är andra deltagares, ska det konstateras, såsom kommissionen har hävdat, att skälen i punkterna 138 och 139 och i punkterna 247 och 248 i den överklagade domen, enligt vilka en överträdelse som omfattar sex medlemsstater och tre produktgrupper dels ska anses som allvarligare än en överträdelse som den nu aktuella, som begåtts i en enda medlemsstat, dels att de företag som deltog i den första överträdelsen borde av enbart det skälet påföras böter beräknade utifrån koefficienter för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” som överstiger dem som tillämpades på bolaget, är behäftade med felaktig rättstillämpning.

64 Vad gäller fastställandet av koefficienterna för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet”, framgår det nämligen av punkterna 22 och 25 i 2006 års riktlinjer att hänsyn ska tas till en rad faktorer, i synnerhet de som anges i punkt 22 i dessa riktlinjer. Även om det, för att bedöma en överträdelses allvar, och för att därefter fastställa storleken på de böter som ska påföras, bland annat får beaktas vilken geografisk utbredning överträdelsen har, kan inte endast den omständigheten att en överträdelse som har en större geografisk räckvidd jämfört med en annan med nödvändighet medföra att den förstnämnda överträdelsen, vid en helhetsbedömning och mot bakgrund av bland annat dess art, ska kvalificeras som en allvarligare överträdelse än den förra och som motivering till att på så sätt fastställa koefficienter för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” som är högre än den som fastställdes vid beräkningen av böterna för den andra överträdelsen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 juli 2014, Telefónica och Telefónica de España/kommissionen, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punkt 178).

65 Det ska erinras om att likabehandlingsprincipen utgör en allmän unionsrättslig princip som fastställts i artiklarna 20 och 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt fast rättspraxis innebär denna princip att lika situationer inte får behandlas olika och att olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (se, bland annat, dom av den 12 november 2014, Guardian Industries och Guardian Europe/kommissionen, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 51).

66 Tribunalen är skyldig att följa denna princip inte bara vid utövandet av sin legalitetskontroll av kommissionens beslut att påföra böter utan också vid utövandet av sin obegränsade behörighet. Utövandet av en sådan behörighet får nämligen inte leda till en skillnad i behandling, vid fastställandet av bötesbeloppen, av företag som deltagit i ett avtal eller samordnat förfarande som strider mot artikel 101.1 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 december 2014, kommissionen/Parker Hannifin Manufacturing och Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punkt 77).

67 Det framgår av domstolens praxis att enligt samma princip beaktas inte med nödvändighet, vid fastställandet av överträdelsens allvar, skillnader mellan de företag som deltagit i en och samma överträdelse, bland annat med avseende på den geografiska räckvidden av vars och ens delaktighet, i samband med fastställandet av koefficienterna för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet”, utan detta kan komma att beaktas i ett annat skede i beräkningen av bötesbeloppet, såsom i samband med justeringen av beloppet med hänsyn till försvårande och förmildrande omständigheter, enligt punkterna 28 och 29 i 2006 års riktlinjer (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juli 2013, Gosselin Group/kommissionen, C-429/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:463, punkterna 96–100, och dom av den 11 juli 2013, Team Relocations m.fl./kommissionen, C-444/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:464, punkterna 104 och 105.

68 Såsom kommissionen har påpekat kan sådana skillnader nämligen även visa sig genom de försäljningsvärden som använts för att beräkna grundbeloppet för böterna i och med att detta värde återspeglar, för vart och ett av de inblandade företagen, betydelsen av dess medverkan i överträdelsen i fråga, enligt punkt 13 i 2006 års riktlinjer där det anges att utgångsbeloppet för beräkningen av böterna ska återspegla överträdelsens ekonomiska betydelse och företagets relativa tyngd i överträdelsen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juli 2013, Team Relocations m.fl./kommissionen, C-444/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:464, punkt 76).

69 I den mån det var klarlagt att grundbeloppet för de böter som Roca påfördes hade fastställts utifrån värdet av försäljningen av produkter som tillhörde de två produktgrupper som utgjordes av kranar och tillbehör och sanitetsporslin och som bolaget hade genererat på den franska marknaden, kunde följaktligen tribunalen i punkterna 138 och 139 och i punkterna 247 och 248 i den överklagade domen, fastställa andelen för koefficienterna för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” till 15 procent av detta värde, utan att åsidosätta principen om likabehandling.

70 Det framgår av det ovan anförda att tribunalens motivering i punkterna 138 och 139 och i punkterna 247 och 248 i den överklagade domen är behäftad med en felaktig rättstillämpning. Det ska emellertid erinras om att, om motiveringen till ett avgörande från tribunalen är behäftad med en felaktig rättstillämpning, men om själva avgörandet framstår som riktigt enligt andra rättsliga grunder innebär inte detta att avgörandet ska upphävas, och skälen i avgörandet ska då ersättas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 juni 1992, Lestelle/kommissionen, C-30/91 P, EU:C:1992:252, punkt 28, och dom av den 9 september 2008, FIAMM m.fl./rådet och kommissionen, C-120/06 P och C-121/06 P, EU:C:2008:476, punkt 187 och där angiven rättspraxis).

71 Det framgår av motiveringen i punkterna 64–69 i förevarande dom, som ska ersätta tribunalens motivering, att det förhåller sig så i förevarande fall.

72 Den andra grunden ska således underkännas i den mån tribunalen kritiseras för att ha gjort en felaktig rättstillämpning och för att bland annat ha åsidosatt proportionalitetsprincipen och principen om likabehandling med anledning av att tribunalen inte, i den överklagade domen, avseende Roca beaktade att bolagets deltagande i överträdelsen var mindre allvarligt, eftersom den inte tillämpade koefficienter för ”överträdelsens allvar” och ”tilläggsbeloppet” som var lägre än dem som tillämpades på de företag vars deltagande i överträdelsen var det allvarligaste.

73 Vad gäller anmärkningen om att tribunalen åsidosatte sin motiveringsskyldighet och principen om skydd för berättigade förväntningar när den i punkt 183 i den överklagade domen konstaterade att kommissionen inte hade frångått den beräkningsmetod av bötesbeloppet som föreskrivs i 2006 års riktlinjer, ska det påpekas att i punkterna 121 och 122 i den överklagade domen beskrev tribunalen förevarande metod i allmänna ordalag och i punkterna 124–126 i domen beskrev tribunalen hur kommissionen hade tillämpat den i förevarande fall.

74 En sådan anmärkning kan således inte vinna framgång.

75 Vad slutligen gäller anmärkningen att tribunalen inte betraktade det faktum att bolagets deltagande i överträdelsen var mindre allvarligt jämfört med andra deltagares deltagande som en förmildrande omständighet enligt punkt 29 tredje strecksatsen i 2006 års riktlinjer, har Roca vid tribunalen endast åberopat att dess deltagande i den konstaterade överträdelsen var begränsat.

76 Enligt punkt 29 i 2006 års riktlinjer borde emellertid Roca, för att få bötesbeloppet nedsatt på grund av förmildrande omständigheter, ha visat att bolaget i realiteten undvek att tillämpa de berörda otillåtna avtalen genom att bete sig på ett konkurrensinriktat sätt på marknaden. Bolaget har inte inkommit med sådan bevisning, såsom tribunalen konstaterade i punkt 143 i den överklagade domen.

77 En sådan bedömning av bevisning kan i vart fall inte, med förbehåll för det fall att den har missuppfattats, vilket inte har åberopats i förevarande fall, prövas i ett mål om överklagande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 januari 2011, Media-Saturn-Holding/harmoniseringskontoret, C-92/10 P, ej publicerad, EU:C:2011:15, punkt 27, dom av den 10 juli 2014, Grekland/kommissionen, C-391/13 P, ej publicerad, EU:C:2014:2061, punkterna 28 och 29, och dom av den 20 januari 2016, Toshiba Corporation/kommissionen, C-373/14 P, EU:C:2016:26, punkt 40).

78 Det följer härav att anmärkningen om tribunalens prövning av förmildrande omständigheter, i den mening som avses i punkt 29 tredje strecksatsen i 2006 års riktlinjer, inte kan godtas.

79 Av vad som anförts följer att överklagandet ogillas såvitt avser den andra grunden och att överklagandet därmed ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

80 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet ogillas.

81 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som är tillämplig på mål om överklagande enligt artikel 184.1, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom klaganden har tappat målet och kommissionen har yrkat att klaganden ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, ska denna förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i förevarande överklagade.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) Överklagandet ogillas.

2) Roca SARL förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

Underskrifter